А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень орнітологічного заказника місцевого значення "Тарасівський" у межах землекористування Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

"11" листопада 2025 року селище Ярмолинці Хмельницького району Хмельницької області

Нами, заступником начальника філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Олександром БОЛЮХОМ (відповідно до листа філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" від "28" жовтня 2025 року № 10433/38-4-1-2025), помічником начальника Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олегом КУЦКИМ , лісничим Сатанівського лісництва Ярмолинецького надлісництва філії «Подільський лісовий офіс» ДП «Ліси України» Віктором СТЕЦЮКОМ в період 11.11.2025 року проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Орнітологічний заказник місцевого значення «Тарасівський» оголошений Рішенням сесії Хмельницької обласної ради народних депутатів від 25.12.1992 року № 7 на площі 5,3 га у межах землекористування ДП «Ярмолинецьке ЛГ», Сатанівське лісництво - кв. 1вид 17,18,20) з метою збереження значної за розмірами колонії чаплі сірої в дубово-грабовому лісі. Вибіркові санітарні рубки проводяться за погодженням з Департаментом природних ресурсів та екології Хмельницької обласної державної адміністрації, в установленому законодавством порядку. Спеціальне використання природних ресурсів на території лісових заказників здійснюється в межах ліміту та на підставі дозволу на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень, відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2021 року ДП "Ярмолинецьке ЛГ" представленого для лісопатологічного обстеження, причини призначення заходів та орієнтовна інтенсивність проведення заходу:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Сатанівське лісництво														
1	17	1.1		1.1	3Д37ГЗ	160	0.50	2	30	60	290	1	свердлики, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	5
1	18	2.0		2.0	10ГЗ+БП+ЯЗ	75	0.70	1	26	26	380	1	свердлики, березовий заболонник, строкатий та великий ясеневі лубоїди	10
1	20	2.2		2.2	7Д33ГЗ	160	0.60	1	31	56	320	1	свердлики, бронзова та зелена вузькотіла златка, дубовий заболонник, малий дубовий вусач	10
ВСЬОГО ВСР:				**5.3**										

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень, що належать Ярмолинецькому надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів, а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею для визначення видового складу стовбурових шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу, а також визначення видів, обсягів, строків, місць та особливостей здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Загальна обстежена площа по Ярмолинецькому надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" складає 5,3 га. По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по надлісництву:

- стовбурові шкідники - 5,3 га;

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Основними причинами розладнання обстежених листяних деревостанів є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на ясені звичайному є лубоїд ясеневий великий *(Helesinus crenatus)* та лубоїд ясеневий строкатий *(Helesinus fraxini)*, дерева дуба звичайного відпрацьовані стовбуровими шкідниками родини вусачів *(Cerambycidae)* (зокрема малим дубовим вусачем *(Cerambyx scopolii)*, дубовим заболоником *(Scolytus intricatus)*, бронзовою *(Chrysobothris affinis)* та зеленою вузькотілою *(Agrilus viridis)* златками. Дерева з наявними суховершинностями, сухобочинами, мають широке поширення водяних пагонів як одного із головних показників ослаблення деревостанів.

Насадження вражені стовбуровими шкідниками характеризуються відпадом дерев змішаного типу – наявний в них сухостій (переважно дерев порід ясена, граба та дуба) носить поодинокий характер. Також в обстежених насадженнях наявний вітровал минулих років поодинокого та групового характеру. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев, характерних личинкових та маточних ходів шкідників, наявність бурової муки, тощо. Переважна кількість дерев що відноситься до сухостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками з родини златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодиноко спостерігаються вітровальні та буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів та дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження стовбурових шкідників і відносяться до II класу біологічної стійкості. **Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 5,3 га у 2026 році.**

Примітка: *відбір дерев до рубки, матеріально-грошові оцінки лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводяться силами лісової охорони філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".*

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки стовбурових шкідників лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.

2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист", департаментом екології та природних ресурсів Хмельницької ОВА і Південно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.

3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.

4. Для недопущення розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів (ВСР) необхідно провести в максимально стислі терміни.

5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

Акт складений в п'яти примірниках:

1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";

2-й - Південно-Західному міжрегіональному УЛМГ;

3-й - департаменту екології та природних ресурсів Хмельницької ОВА;

4-й - філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

5-й - Ярмолинецькому надлісництву філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України".

П І Д П И С И :

Заступник начальника філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Олександр БОЛЮХ

Помічник начальника Ярмолинецького надлісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Олег КУЦКИЙ

Лісничий Сатанівського лісництва філії "Подільський лісовий офіс" ДП "Ліси України" Віктор СТЕЦЮК